

Substitució a la catalana

Per fi ha arribat l'acord definitiu sobre el model de policia català. En vuit anys, 10.000 mossos s'hauran desplegat pel territori del Principat. Però la substitució no serà total. EL TEMPS analitza punt per punt un acord històric.

El "model de policia català", concepte conflictiu, a voltes vaporós i a voltes proscrit, motiu de discussions, baralles, passions i acusacions durant més de deu anys, ha deixat de ser una entelèquia i s'ha concretat en forma de document: ara ja es pot dir que el model policíac català són quatre pàgines, amb sis punts principals i un annex. El signaven —el dia 17 propassat, a Barcelona— la Generalitat de Catalunya i el govern espanyol, en el marc de la Junta de Seguretat de Catalunya. I és, per damunt de tot, un acord polític. Per això no conté gaires concrecions: és un embolcall que s'haurà de farcir, i poques vegades el farciment serà tan important com en aquest cas.

Què diu l'embolcall? En primer lloc, que a partir d'ara es posa en marxa al Principat un "model de substitució", pel qual la policia autonòmica "es desplegarà gradualment i assumirà les funcions que li corresponen, moment en el qual les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat (FCSE) deixaran d'efectuar les mateixes funcions". Finalment, doncs, s'ha optat per un model de substitució diferent del que desitjava la Generalitat de primer moment. El govern català, a través de la consellera de Governació, però també del president Pujol, havia expressat a l'inici de la negociació la voluntat d'assumir de forma immediata l'autoritat sobre tots els cossos policíacs que actuen a Catalunya. Aquesta era la posició de partida de la Genera-

litat, i durant el procés negociador s'han posat damunt la taula diverses fórmules d'aplicació d'aquest principi: sotmetiment de la policia espanyola i la guàrdia civil a l'autoritat autonòmica, adscripció d'unitats de la policia espanyola —però no de la guàrdia civil— a la Generalitat, i fins i tot integració directa de policies i guàrdies civils al cos de mossos d'esquadra (en una operació similar a la que fa anys va permetre el traspàs a la Generalitat de mestres, metges i els altres cossos de funcionaris). Aquesta última possibilitat va aixecar una gran polèmica a Catalunya, tant dins com fora del cos, per por que això no significués la desnaturalització del concepte de policia de Catalunya, defensat per la majoria de forces polítiques. Segons que ha pogut saber EL TEMPS de fonts solvents, coneixedores de la negociació, durant l'estiu es fa una girada copernicana —fruit de les pressions externes a la negociació, a Catalunya i sobretot a Madrid— que descarta la petició inicial de la Generalitat, i a partir d'aquest moment ja es comença a treballar en el model de substitució que s'ha acabat acordant.

El segon punt indica que les FCSE "disposaran, a totes les comarques, de les dependències i del personal adequats per al desenvolupament de les funcions que els són pròpies". Aquest punt dóna una primera clau per a entendre l'acord. La substitució no serà total, ni en funcions ni en el territori. Les FCSE mantindran unes

D'esquerra a dreta, M. E. Cuenca, consellera de Governació, J. A. Belloch, ministre de Justícia i Interior, i M. Robles, secretària d'estat d'Interior. Són els artífexs de l'acord.

determinades funcions en exclusiva (l'annex, més endavant, les detalla) i també una presència territorial a tot Catalunya, amb la qual cosa es produirà una certa superposició de cossos policíacs al territori, si bé, previsiblement, amb preponderància numèrica dels mossos.

En el seu tercer punt, el document ofereix un

calendari aproximat per al desplegament dels mossos: "Es durà a terme en un període de vuit anys i a tal efecte l'esmentada policia realitzarà promocions de com a mínim 700 policies anuals". L'objectiu és, segons el quart punt, que d'aquí a vuit anys la plantilla de la policia de la Generalitat —"procedent de les promocions pròpies o de concursos"— sigui de 10.000 mossos, "aproximadament". Aquesta part de l'acord és especialment flexible i subjecta a combinacions diverses. Comptant que actualment hi ha 2.000 mossos, les promocions anuals d'ara endavant hau-

rien de ser d'uns 1.000 mossos. Però l'Escola de Policia de Mollet del Vallès ha format fins ara promocions que oscil·len entre 250 i 400 policies. Ampliar-ne el nombre fins a 700, el mínim que marca l'acord, li representarà un esforç molt important en tots els ordres, i arribar fins a 1.000 una tasca titànica, si no impossible. D'això es dedueix que, per a arribar a la xifra marcada en vuit anys, caldrà recórrer forçosament a la via del concurs, destinada a policies estatals i guàrdies civils que vulguin canviar de cos. En quina proporció es produirà això? Fonts de Governació han explicat a EL TEMPS que no hi ha una xifra pre-fixada en aquest sentit, però que, en tot cas, els concursos seran destinats tant a comandaments com a agents de l'escala bàsica. Les mateixes fonts han recordat que en aquest moment ja hi ha places de mossos ocupades per funcionaris provinents de les FCSE. La consellera, Maria Eugènia Cuenca, ha declarat que "en el futur haurem d'estudiar les fórmules i requisits que regulin la incorporació, a títol individual, de funcionaris d'altres cossos".

El cinquè punt marca el primer pas del procés: en els dos mesos que resten de l'any 94 els mossos es desplegaran a la comarca d'Osona. Però el document no diu res sobre els terminis de les pròximes fases de desplegament, ni en quines zones de Catalunya seran. No hi ha un procés dibuixat sobre el mapa i el calendari. La Junta de Seguretat ha nomenat una comissió de seguiment de l'acord que s'encarregarà de negociar i definir cada fase del desplegament a mesura que es tanqui l'anterior. La comissió és formada per tres membres, dos per part estatal i un per part autonòmica. Són, respectivament: Ramón Sánchez Ramón, governador civil de Tarragona; Amadeu Recasens, director del Gabinet d'Estudis i Perspectiva del ministeri de Justícia i Interior, i Xavier Pomés, director general de Seguretat Ciutadana de la Generalitat. La part estatal de la comissió és formada per dos perfils complementaris: un governador civil, que assegura la presència política del govern espanyol a la mesa, i un tècnic d'alta qualificació en matèria policíaca (Recasens, que és català, és un dels principals especialistes de l'estat en aquest terreny, i de fet ha treballat durant molts anys per la Generalitat). Pomés, en canvi, no tindrà el suport de cap "ull expert" en les reunions de la comissió. Fonts de la Conselleria han minimitzat aquest fet i han indicat que "evidentment, Xavier Pomés tindrà tot el suport de l'equip tècnic de la Conselleria" en la preparació dels treballs de la comissió. Finalment, el punt sisè condiciona els successius desplegaments territorials de substitució als increments de plantilla de l'any corresponent, és a dir, a la capacitat de producció de l'Escola de Policia de Mollet del Vallès.

CARMÉ PUERTOLAS

Un membre dels Mossos d'Esquadra. La policia catalana substituirà les forces de l'estat.

La segona part del document és l'annex, que detalla quines són les funcions que quedaran en tot cas en mans de les Forces de Seguretat de l'Estat que romanguin a Catalunya. Ara bé, el text no especifica d'igual manera les competències concretes dels mossos. El motiu d'aquest buit, segons la Conselleria, és que les atribucions dels mossos ja són marcades per la llei de Policia de la Generalitat, aprovada fa poc pel Parlament. D'això es dedueix que el govern espanyol ha acceptat finalment –encara que sigui per passiva– el que no havia volgut admetre mai: la possibilitat que els mossos puguin exer-

cir funcions de policia judicial (investigar delictes per encàrrec del jutge i en col·laboració amb ell). Paradoxalment, continua vigent i sense reformar la Llei de Forces i Cossos de Seguretat de l'estat, esgrimida sempre per l'administració central per a negar als mossos el caràcter de policia judicial. Fonts de la part catalana de la negociació han indicat a EL TEMPS que el progressiu desplegament dels mossos sobre el territori en funcions de seguretat ciutadana en farà *de facto* l'única policia judicial possible en aquest terreny.

La majoria de punts de l'annex de l'acord són idèntics als que preveu l'Acord de Delimitació de Funcions entre l'Ertzaintza i les FCSE, vigent al País Basc. Es tracta de les competències anomenades extra i supracomunitàries (control fronterer, documents de l'estat, ports i aeroports, emigració i immigració, resguard fiscal de l'estat), com també les matèries que afecten la seguretat de l'estat (armes i explosius, terrorisme, protecció de les autoritats de l'estat, etc.). Però experts consultats per EL TEMPS han indicat alguns punts que consideren "inacceptables" des d'un punt de vista autonòmic, com per exemple el fet que, a diferència de l'Ertzaintza, els mossos no puguin actuar també, igual que les FCSE, de policia judicial en la investigació

Els Mossos d'Esquadra han fet alguna vegada funcions de cos antiavalots. Un dels punts foscos de l'acord és si la policia catalana pot actuar en la investigació del terrorisme.

de delictes relacionats amb el terrorisme. Les mateixes fonts critiquen que els punts g) i h) de l'acord en la pràctica permeten a la policia estatal i a la guàrdia civil d'actuar com a policia judicial en gairebé qualsevol tipus de delicte, amb què s'encavalcaran a les competències dels mossos d'esquadra. En contrast amb aquests punts, l'annex introdueix un punt important per a la Generalitat, quan obre les portes a l'estudi de fórmules que permetin a la Generalitat d'executar la funció de control del Trànsit. Una competència que no preveu l'estatut d'autonomia.

Però ni els punts principals ni l'annex especifiquen el nombre de policies i guàrdies civils que restaran a Catalunya un cop al final del procés, d'aquí a vuit anys. La Generalitat assenyalava que la decisió sobre aquest punt correspon únicament a l'administració central, i la secretària d'estat d'Interior, Margarita Robles, remet a la redacció ambigua de l'acord: "Es quedaran els que siguin necessaris per a complir les funcions que els corresponen". Una inconcreció important, que reforça la idea que aquest és un pacte obert i subjecte a la interpretació que se'n faci a cada moment. El conjunt d'interrogants fa que el principal sindicat dels mossos, la Unió de Policia de Catalunya, es mostri "molt cautelós" en vist dels resultats de l'acord. Alfons Cano, portaveu del sindicat, pensa que "la cosa important no és tant aquest text, sinó veure com s'aplicarà", i expressa el "gran malestar" sindical pel fet que la Conselleria de Governació "no ens hagi consultat ni explicat res d'aquest acord. Això només es pot tirar endavant entre tots". La Conselleria s'ha limitat fins ara a trametre als sindicats el text de l'acord.

Sigui com sigui, després de la lectura i l'anàlisi de l'acord de la Junta de Seguretat, es pot dir que, amb un punt de partida similar o igual al del model basc, l'edifici que es construirà pot arribar a assemblar-s'hi molt, però que també pot ser molt diferent. A partir d'ara, la voluntat política de totes dues administracions, i també la conjuntura política, tindran molt a veure amb el resultat final. Ningú no deixa de veure que l'aplicació de l'acord amb un esperit generós a l'autonomia catalana depèn en bona part del manteniment del pacte entre PSOE i CiU a nivell d'estat. Un canvi de la situació política podria ser perjudicial per al nou model de policia català. I una victòria electoral del PP a les pròximes eleccions legislatives (que si no s'avancen, seran el juny del 97) seria amb tota certesa fatal. Aznar ja ha reneгат públicament d'aquest acord i ha exigit al govern espanyol que el porti al Congrés dels Diputats. Segons com vagin les coses, pot arribar a ser molt important que, a la primavera del 1997, el procés de desplegament dels mossos d'esquadra ja sigui irreversible. Tot con tinua penjat d'un fil. **Eduard Voltas**